

Sprawdzian wiedzy z języka polskiego nr 2 semestr II 2023/2024

Imię i nazwisko (drukowanymi literami)

HD

Numer w dzienniku

(łącznie liczba - 36 punktów)

1. Epoka Oświecenia w Europie przypada na koniec (2 punkty) wieku, wówczas ukształtował się klasycyzm, który wzorował się na (2 punkty) wzorcach piękna i harmonii. Ton filozofii i myśli społecznej nadawali francuscy encyklopedyści. Celem myśli oświeceniowej była walka z zabobonem, niesprawiedliwością oraz nietolerancją. Widoczny był rozkwit nauki i techniki. W Polsce epoka ta datuje się na czasy stanisławowskie, zaczynając się w (2 punkty) kiedy na tron polski wstąpił Stanisław August, zaś schyłek Oświecenia łączy się z wydaniem pierwszego tomu poezji (2 punkty)
(łącznie 8 punktów)
(2 punkty)
2. Zakończ prawidłową odpowiedź. Racjonalizm to:
A. kierunek filozoficzny przyznający rozumowi główną rolę w procesie poznania,
B. przekonanie ludzi oświecenia o racji, czyli słuszności głoszonych przez nich poglądów,
C. propagowanie systemów filozoficznych charakterystycznych dla oświecenia.

3. **Poniatowski Stanisław August** – ostatni król Polski, mecenas sztuki, pamiętnikarz. [...] Działalność polityczną oceniano różnie, choć zasadniczo negatywnie – należy przecież pamiętać o skomplikowanej sytuacji wewnętrznej i międzynarodowej, która ostatecznie sprawiła, że Polska uległa za panowania Poniatowskiego trzem rozbirom: nie za wszystko można oskarżać ostatniego króla, bo jego pozycja w państwie nie była silna. Udało mu się natomiast znacząco wpłynąć na kulturę Polski, mówi się wręcz o epoce stanisławowskiej. Umiejętnie pełnił rolę mecenasa sztuki (świadczą o tym Łazienki czy Zamek Królewski). Zainicjował wydawanie ważnego czasopisma kształtującego postawy rodaków, tj. „Monitora”, sprzyjał ukazywaniu się „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych”. To on spowodował, że klasycyzm stał się stylem dominującym i reprezentującym obóz ludzi oświeconych [...]. Propagował zmiany w szkolnictwie (m.in. jezuickim i pijarskim). Opiekował się Teatrem Narodowym. Zgromadził wokół siebie zdolnych ludzi – do najbliższych współpracowników należał Adam Naruszewicz [...]. Dzięki kontaktom [króla] z ambasadorem Rosji [...] możliwe było uzyskanie zgody na powstanie Komisji Edukacji Narodowej w 1773. To on także organizował „obiady czwartkowe”, podczas których m.in. dyskutowano o sztuce, czytano utwory literackie [...]. Choć na całościowej ocenie Poniatowskiego zaważyły nieszczęścia, jakie spadły na kraj za jego rządów (konfederacje, powstanie, rozbiory), to w sferze kultury odniósł sukces: patronował licznym przedsięwzięciom, umiał otoczyć się utalentowanymi twórcami.

Dariusz Dybek, Dorota Heck, Agnieszka Kuniczuk-Trzciniowicz, Małgorzata Łoboz, Podręczny słownik literatury polskiej, red. Dorota Heck, Wrocław 2012, s. 184–185: Poniatowski Stanisław August.

I. Wskaż główną przyczynę krytycznej oceny panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. (4 punkty)

.....
.....
.....

II. W jakiej dziedzinie zasłużył się Stanisław August Poniatowski? Odpowiedź uzasadnij. (4 punkty)

.....
.....
.....

4. Określ przyczyny, dla których „Monitor” oraz „Zabawy Przyjemne i Pożyteczne” miały duże znaczenie dla polskiego oświecenia. (2 punkty)

5. Wyjaśnij pojęcie: (po 2 punkty za odpowiedź, łącznie 6 punktów)

Empiryzm.....

Liberalizm.....

Sentymentalizm.....

6. Kto zasłynął z pisania bajek, satyr i poematów heroikomicznych? (4 punkty)

.....

7. Sensualizm to teoria, która za najlepszy sposób poznania świata uważa: (2 punkty)

a. rozum,

b. doświadczenie,

c. zmysły

8. Opisz krótko wiodący temat satyry „Do króla” (4 punkty)

.....
.....